

Länge leve gammalmodigheten!

FÖR EN TID sedan skulle ett nytt gymnasium byggas i en mellansvensk kommun och rektorn deklarerade stolt i lokaltidningen att detta skulle bli ett ”nytt, fräscht och modernt gymnasium som följer den senaste pedagogiska forskningen”. På en direkt fråga kunde han dock inte redogöra för vilken ny pedagogik det faktiskt handlade om. Men alla förstod att det måste vara något väldigt bra eftersom det var både nytt och modernt. Och fräscht, dessutom!

För visst är det så vi ofta tänker: nytt är bra – gammalt är sämre. I Sverige upplever många att ålder och erfarenhet är en belastning, inte minst i skolans värld. Med ålder kommer tröghet, och lång erfarenhet kan av chefer betraktas som brist på förändringsbenägenhet. ”Det sitter i väggarna” utgör sällan en positiv karakterisering av en skola eller ett kollegium. Unga lärare står för det nya och nytt är alltid bra. En friskola i Stockholm gjorde detta tydligt i reklamen inför det senaste gymnasievalet: ”På vår skola är alla lärare unga, positiva och brinner för sitt jobb”.

MEN SKENET BEDRAR emellanåt. När nya lärarstudenter anländer för sin VFU uttrycks ofta en förhoppning på den lokala skolan om att man nu ska få ta del av ”det senaste från lärarutbildningen”. Givetvis är det berikande både för skolan och för den enskilda handledaren att möta VFU-studenter. Men i första hand är det lärarstudenterna som växer i mötet med äldre lärares kunskaper och erfarenheter – vilket också är själva syftet med praktiken.

Likaså har många skolor en stark förhoppning om att nyexaminerade lärare ska bringa förnyelse och förändring till skolorna. Frågan är hur rimliga dessa förväntningar är. Jag minns min egen tid som ny lärare – de första åren gick åt till att förbereda lektioner och skaffa rutin. Utan

mina äldre erfarna kolleger som generöst delade med sig av sitt genomarbetade material hade jag aldrig överlevt. Min energi räckte helt enkelt inte till för att därutöver förnya hela skolan.

Och nog är det ganska komiskt att mycket av det vi betraktar som modern pedagogik inte alls är så nytt. Det socio-kulturella lärandet som hyllas på många av landets lärarutbildningar härrör bland annat från Vygotskij, en pedagog som varit död i 75 år. Problemorienterat lärande lyfts fram som en modern och effektiv arbetsmetod, men många tycks ha glömt att den amerikanske filosofen och pedagogen John Dewey förordade detta redan 1899. Och inom förskolan talar man gärna om den pedagogiska metoden ”sokratiska samtal”, vars ursprung kan spåras 2 400 år tillbaka i tiden.

KANSKE SKULLE VI behöva lära oss något av en del afrikanska och asiatiska länder, där ålder och erfarenhet inger stor respekt. En bekant till mig fick tjänst som rektor i ett afrikanskt land och var tvungen att anlägga skägg för att bli tagen på allvar. Som 45-åring var hans ungdom snarast att betrakta som en belastning.

Naturligtvis behöver skolan utveckling och förnyelse. Men i dag verkar det behövas lite mer mod för att våga hänvisa till klokskapen hos äldre generationer – det kräver gammal-modighet. Så låt oss hälsa de nya pedagogerna utan att för den skull glömma dem som gått före oss. Låt oss välkomna förnyelsen, men låt oss samtidigt behålla respekten för erfarenheten.

ULF JÄMTERUD ÄR LÄRARE I RELIGIONSKUNSKAP
OCH HISTORIA PÅ BROMMA GYMNASIUM SAMT
LÄRARUTBILDARE VID STOCKHOLMS UNIVERSITET